

...и Сидра
2-я эта газета должна быть
4.05.2004. А.-Х. Кадыров

ОРДЕН «ЗА ЗАСЛУГИ
ПЕРЕД УММОЙ» 1 СТЕПЕНИ

ИСЛАМАН ЗНАНАРШ

РЕСПУБЛИКАНСКАЯ РЕЛИГИОЗНО-ПРОСВЕТИТЕЛЬСКАЯ ГАЗЕТА «ЗОРИ ИСЛАМА»

ВЫХОДИТ С 6-ГО НОЯБРЯ 1990 ГОДА

ПЕРВАЯ РЕЛИГИОЗНО-ПРОСВЕТИТЕЛЬСКАЯ ГАЗЕТА В СССР

ГЛАВНОЕ

РАМЗАН КАДЫРОВ ПРИЗВАЛ ВАКЦИНИРОВАТЬ ОТ КОРОНАВИРУСА 100% ВЗРОСЛОГО НАСЕЛЕНИЯ ЧР

Глава Чеченской Республики Рамзан Кадыров провел расширенное совещание, в котором приняли участие члены правительства и главы районов.

Обсуждалась эпидемиологическая ситуация, а также проблема водоснабжения населенных пунктов.

Р. Кадыров отметил, что со-

Он подчеркнул, что жители региона должны проявить гражданскую сознательность и привиться, чтобы защитить себя и окружающих от COVID-19.

«Мы должны добиться того, чтобы вакцинацию прошло все взрослое население республики, а не ограничиваться 60 процентами. Это единственный способ обезопасить жителей от вируса. Пользуясь случаем, хотел бы обратиться к населению и призвать своевременно привиться. Важно прислушаться к мнению врачей, а не к людям, которые не имеют ничего общего с медициной», — сказал он.

Руководитель Оперативного штаба по борьбе с COVID-19 Вахит Усмаев доложил, что в муниципальных образованиях ЧР работают специальные рабочие группы, которые проводят разъяснительную работу с населением и мониторинг. По его словам, план по вакцинации, который составляет 60 %, выполнили 11 районов региона. Всего привито 563 264 человека.

РОФ ИМЕНИ А.-Х. КАДЫРОВА ЗА 17 ЛЕТ ОКАЗАЛ ФИНАНСОВУЮ ПОМОЩЬ НАСЕЛЕНИЮ НА СУММУ ПОЧТИ 6,5 МЛРД РУБЛЕЙ

Такая сумма была выделена Региональным общественным фондом имени Первого Президента ЧР, Героя России Ахмата-Хаджи Кадырова в период с 2004 года по май 2021 года.

За 17 лет своего существования благотворительный фонд развернул широкомасштабную деятельность. Тысячи малоимущих семей получили жилье и улучшили жилищные условия, оказана финансовая помощь инвалидам, сиротам, людям, оказавшимся в трудной жизненной ситуации, оказывает вестороннюю поддержку семьям погибших военнослужащих и работников МВД.

РОФ имени Ахмата-Хаджи Кадырова с 2004 года по май 2021 года оказал следующую благотворительную помощь:

В улучшении жилищных условий оказана помощь 12 885 семьям. Для них были построены дома, выделены квартиры с необходимой мебелью и техникой, также было много обращений по поводу ремонта или достройки жилья.

Финансовую помощь на различные нужды получили 440 201 человек, на общую сумму 6 млрд. 332 млн. 751 тыс. рублей. Более 27 тысяч человек смогли получить квалифицированную медпомощь за пределами Чеченской Республики, 10 499 семьям была оказана финансовая поддержка в образовании, 5 536 чело-

веку была оказана поддержка в приобретении стройматериала, 23 556 человек смогли посетить Священную Мекку, совершить хадж и умру, 99 272 человека смогли провести религиозные обряды, 258 244 человек получили финансовую помощь на решение своих острых проблем.

Также фондом была оказана помощь пострадавшим в

ретену мебель 67 309, также комплекты одежды 29 781, комплекты школьных принадлежностей — 18 214, выделяли КРС — 17 934, МРС — 882 946, мясо птицы — 4 498 140, для людей с ограниченными возможностями выделялись слуховые аппараты, инвалидные коляски с электроприводом, против противопролежневые матрасы и т.д.)

Домодедова, в Иркутской области, постоянно оказывается материальная помощь семьям погибших сотрудников, вдовам и матерям афганцев и т.д.

Социальную (гуманитарную) помощь в Чеченской Республике получили 3 994 557 человек.

Кроме того, ежегодно на священные праздники мусульман нуждающиеся семьи получали продуктовые наборы от фонда — 9 649 378 единиц. Многим семьям была приоб-

Фондом организовано 45 255 религиозных и детских мероприятий, в том числе: - количество организованных мероприятий для детей составило 29 662, в рамках которых для детей выделено 2 641 568 подарочных наборов; - количество организованных религиозных мероприятий, в частности сухур и ифтуар, которое составило — 15 595 единиц, в рамках которых питанием охвачено 4 708 000 человек.

ЗДОРОВЬЕ

ЧЕЧЕНСКУЮ РЕСПУБЛИКУ ПОСЕТИЛ НАСТАВНИК АХМАТА-ХАДЖИ КАДЫРОВА

Муфтий Чеченской Республики Салах-Хаджи Межиев провел встречу с прибывшим в регион наставником Первого Президента ЧР, Героя России Ахмата-Хаджи Кадырова, бывшим ректором Ташкентского исламского института имени Имама Бухари Абдулкахаром Гаппа-

ровым, а также с его бывшим однокурсником — ректором Северо-Кавказского исламского университета имени Имама Абу Ханифы Шарифутдином Чочаевым.

Встреча прошла в теплой дружеской обстановке, в ходе которой стороны обменялись мнениями, вспоминали

Ахмата-Хаджи Кадырова, его учебные годы, делились воспоминаниями о нем. Отметим, какую огромную роль он сыграл в истории чеченского народа, России и всей мусульманской уммы. Ахмат-Хаджи искоренил экстремизм и терроризм в регионе, стоял у истоков грандиозных пре-

образований, был праведным мусульманином и истинным патриотом, отдавшим жизнь за будущее своего народа, отметили собравшиеся.

Гости поблагодарили за радостный прием и передали слова приветствия в адрес Главы Чеченской Республики Рамзана Кадырова.

ПАРК ИМ. А.-Х. КАДЫРОВА В ИОРДАНИИ РЕКОНСТРУИРУЮТ К 70-ЛЕТИЮ ПЕРВОГО ПРЕЗИДЕНТА ЧР

Парк имени Ахмата-Хаджи Кадырова был открыт в 2011 году в Аммане — в одном из городов, в котором проживают потомки чеченцев, предки которых переселились в Иорданию в XIX веке. С момента открытия этот парк стал излюбленным местом досуга для всех местных жителей, в особенности для детворы.

Парк полностью благоустроен для семейного отдыха, также имеется и футбольное поле.

Представитель Главы Чеченской Республики в арабских и мусульманских странах Турко Даудов посетил Иорданию по распоряжению Рамзана Кадырова. В ходе своего визита Т. Даудов обсудил

реконструкцию парка имени Ахмата-Хаджи Кадырова, которая пройдет в преддверии 70-летия со дня рождения Первого Президента ЧР.

«Этот парк устроен для семейного отдыха и прогулок, а начиная от него идет улица имени Главы Чеченской Республики Рамзана Кадырова. С гла-

вой района, начальником полиции и жителями района мы встретились для обсуждения реконструкции этого парка, которая пройдет в честь 70-летия со дня рождения Ахмата-Хаджи Кадырова. По воле Всевышнего, работы начнутся с завтрашнего дня», — подытожил он.

ДИКА ГУППАХ

Сольжа-Галин Висаитовн Кюштарчу Турбина юртах керла жамаатан маьжид сьхадиллина. И сьхадюльчохь дакьалецира Нохчийн

Республики Муфтис Межиев Салах-Хьабжас а, иштта оцу юртарчу бахархоша а. Хьалхалерчу маьжидга чу ца хьура кхузара берриге а бу-

салбанаш. Цундела юртарчу бахархоша дехар динера керла маьжид дахьара аьлла. Кадыров Ахьмад-Хьабжин царачу Регионални юкьараллин фондан президента Кадырова Айманис оцу дехарна жоп делира.

Хинца керлачу маьжидга чохь 1000 стаге жамаатехь ламаз далур ду. Дадаханчу кИранах шайн керлачу маьжидгехь наха рузба дина хилар хайтира Кадыров Рамзана. Гулбелларна хьехам бира Межиев Салах-Хьабжас.

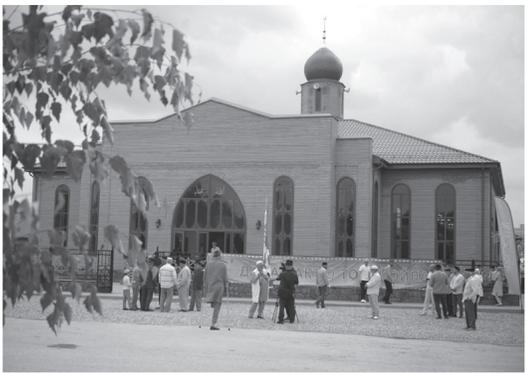
«Далла хастам бу-кх, Цуьнан кьинхетамца республикехь маьжидгаш алсам дуйлшур ду. Карарчу хенахь уш 1293 ду. Мухьаммад Пайхамара (Делера салам-маршалла хуьлда цунна) аьлла боху:

«Беннал я цул жима Делан дуйхь маьжид доьгначунна Дала ялсамана чохь ца дуглур ма ду». Вай Деле доьху, маьжидгаш дуглурна, сагла лурна, ийманехь тьабхь кхиочарна, Кьурьанна а, суннатана а тьабхь бозучарна Цо кьематдийнахь доккха совгал дар», — элира регионалн Куьйгалхочо.

Кадыров Рамзана баркалла элира Кадыров Ахьмад-Хьабжин царачу Регионални юкьараллин фондан президента Кадырова Айманина.

«Дала диканца бекхам бойла хьуна ахь дечу дикачу, Далла дезначу гьуллакхашна», — дладерзийра цо шен кьамел.

Агаев Х.

В ЧР ВВЕЛИ ОБЯЗАТЕЛЬНУЮ ВАКЦИНАЦИЮ ДЛЯ СОТРУДНИКОВ РЯДА СФЕР

В Чеченской Республике ввели обязательную вакцинацию от коронавируса для некоторых категорий работников. Постановление об этом выпустила главный государственный санитарный врач по Чеченской Республике Рита Термулаева.

В Чеченской Республике таким образом отреагировали на рост заболеваемости ковидом. За последний месяц на долю работающего населения приходится 72% случаев заражения, на лиц пенсионного возраста — 45% и на детское население — 27%. Отмечается, что наблюдается рост заболеваемости граждан, активно посещающих общественные места (торговые центры, развлекательные площадки, спортивные мероприятия, парки, рестораны и т.д.).

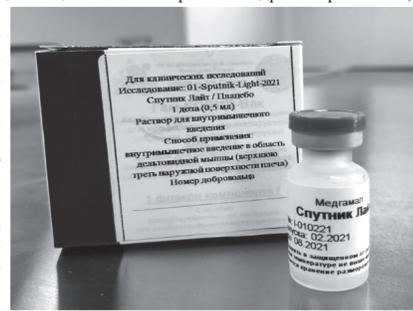
Сделать прививку в республике теперь обязательно должны: госслужащие, сотрудники торговли и услуг, работники СМИ, общепита, пищевой промышленности, образования, ЖКХ, туризма. Вакцинироваться от коронавируса предписано и местным чиновникам.

В ЧЕЧЕНСКУЮ РЕСПУБЛИКУ ПОСТУПИЛА ОДНОКОМПОНЕНТНАЯ ВАКЦИНА «СПУТНИК ЛАЙТ»

Министр здравоохранения ЧР Эльхан Сулейманов принял участие в еженедельном видеоселекторном совещании Министерства здравоохранения России по вопросам, связанным с COVID-19.

Одним из главных вопросов, рассмотренных на совещании, стала вакцинация против новой коронавирусной инфекции. Было отмечено, что Чеченской Республике удалось сохранить относительно высокий темп вакцинации в условиях снижения общероссийского показателя. «Рассмотрели ход углубленной диспансеризации населения, которая началась с 1 июля, а также промежуточные результаты реализации национального проекта «Здравоохранение», в частности региональных проектов. Отмечу, что в Чеченскую Республику поступила однокомпонентная вакцина «Спутник Лайт» в количестве 2200 доз. В настоящее время в республике первым компонентом вакцины привито более 560 тысяч человек, что составляет 90% от запланированного числа. Доля вакцинированных лиц старше 60 лет составила свыше 50%», — написал на своей странице в Инстаграм Эльхан Сулейманов.

Также в ходе совещания говорили о лекарственном обеспечении пациентов с новой коронавирусной инфекцией как в стационарных, так и амбулаторных условиях.

Салман Успанов

В ГАЗЕТЕ ИМЕЮТСЯ ПЕРЕВОДЫ СВЯЩЕННЫХ ПИСАНИЙ, ПОПАДАНИЕ КОТОРЫХ В НЕЧИСТОЕ МЕСТО ПО ШАРИАТУ НЕ ДОПУСКАЕТСЯ!

ТУРПАЛХОЙ

Человек не рождается героем. Героем его делают беспрецедентные поступки во благо общества, верность долгу и чести, самоотверженность и готовность прийти на помощь

угнетенному и слабому. Именно такой героической личности посвящена наша статья.

Саккаев Юсуп Вахаевич родился 22 апреля 1971 года в селе Центарой (в настоящее

ЮСУП САККАЕВ БЫЛ ПРИМЕРОМ МУЖЕСТВА И ОТВАГИ

время Ахмат-Юрт). Юсуп был самым старшим ребенком в семье, поэтому на его плечи легла большая ответственность – помогать родителям растить младшего брата и сестру. Школьные годы Юсупа были яркими, полными радости и оптимизма. В нем, как и в каждом ребенке, присутствовало чувство задора и желание отличиться от остальных. Но его отличал не задор, не уличные драки со сверстниками, а особый, взрослый взгляд на жизнь, интеллектуальные способности и усердие в постижении знаний. Эти черты, не часто встречающиеся у детей, помогли ему хорошо окончить школу. После окончания школы Юсуп, как и большинство молодых и энергичных пар-

ней, начал подрабатывать на разных работах. В 1989 году Юсуп вместе со своим другом Зивадином отправился в армию. С честью отслужив два года, они вернулись домой. В свои 22 года Юсуп женился и в скором времени уже стал отцом двух замечательных детей, которых он растит в строгом соответствии с требованиями Ислама, приучал к традициям и обычаям чеченского народа. Но кроме ответственности за свою семью, Юсуп принял решение возложить на свои плечи и ответственность за мир и покой на чеченской земле, последовав за Первым Президентом ЧР, Героем России Ахмат-Хаджи Кадыровым (Дала Гызот кьобалдойла цуьнан!). Юсуп был начальником

службы безопасности Ахмат-Хаджи. Со слов Рамзана Ахматовича нам известно, что Юсуп был мужественным и самоотверженным человеком.

Он уцелел после первого покушения на Ахмат-Хаджи Кадырова. Погиб он от рук ваххабитов в мае 1998 года в Грозном в результате второго покушения.

«С ним еще четыре человека было – Абу-Бакар, Алхазур, Хасан и Рамзан. Это мои двоюродные и троюродные братья. Это был очень тяжелый момент для всех нас. Мы выяснили, что теракт устроили ваххабиты, а вот заказ исходил от Басаева и Масхадова, которые решили убрать мешавшего им Кадырова. Непосредственное исполнение было возложено на террористические группы

Цагараева, Бараева и Ахмадова. Но тогда они перепутали машины, взорвав охрану. Мы воюем с ваххабитами с 1997 года. Еще до нынешней кампании ваххабиты лишились 160-ти человек. У нас были конкретные бестолковения. Я потерял много людей, они потеряли. Но я отомстил за смерть друзей, родных.

Юсуп Саккаев был достойным сыном чеченского народа и верным товарищем Первого Президента Ахмата-Хаджи Кадырова», – сказал Рамзан Ахматович Кадыров.

«Юсуп был в высшей степени достойным человеком. Он твердо верил в то, что каждый из нас несет ответственность за нашу Родину, за ее будущее. Он был примером мужества и отваги. В самое тяжелое,

трагическое для чеченского народа время он сделал свой выбор – встал рядом с Первым Президентом, был надежным и верным соратником», – добавил Глава республики.

Родные Юсупа рассказывают о его глубоком уважении к моральным принципам мусульманина, о его заботе, сердечности и уважительном отношении к людям. По поручению Рамзана Ахматовича Кадырова в честь Юсупа Саккаева названа одна из центральных улиц и Дом культуры села Ахмат-Юрт. Также Юсуп Саккаев был награжден Орденом Кадырова (посмертно).

Дала Гызот кьобалдойла цуьнан!

Республиканский проект «Турпалхой»

КХЕТОШ-КХИОР

Тешам бохург доккха хума а, коьрта хума а ду. Стагех тешам хилчахана, дисина хуманаш тардалий-талуш хуьлу. Амма, тешам ца хилча... Ишттану стагаца кьамел ца догу.

«Аьпаш буттуш волу стаг шен умматах вац», – аьлла Боу Мухаммад Пайхамара (Делера салам-маршалла хуьлда цунна). Аьпаш буттар тешам ца хиларна юкьадогуш хиларе терра, оцу тешам цахиларо и стаг мел догтуу гойту цо. Иштта, моьларерчу адамийн уьйраша а датотту, дахерво шайх аьпаш буттуш волу стаг. Тешам боцу стаг тейзавойла а, тейкам войла а, цуьнца гергалло ледойла а дац. Цуьнгара хуьна мичча хенах ямартло, тешнабехк хила тарло. Массо а цунах кхета аьлча нийса хир дацах а, духахболчарна и хаьа. Цара уьш шайн бьаргах а ца туьлуйту, бьуха тьеха бовларх ларбеш.

«Аьпаш буттуш волу стаг сан умматах вац», – аьлла, Мухаммад Пайхамара (Делера салам-маршалла хуьлда цунна) лаа да ца хервина и шен умматах. Шен цьна бахьана доцуш дац Пайхамара (Делера салам-маршалла хуьлда цунна) аьпаш буттург шех хер вар. Адамийн хьехамаш-м буйьцур а бацара вай, оцуцл кьинхетам, уьйр-марзо йохуш ванчу Пайхамара а (Делера салам-маршалла хуьлда цунна) и шех дахервеш хилча. Вайна ма-хаара, вайн моьларерчу ада-маша а ма хервой тешам боцур шайх. Оцу дерригнен оила йича, аьпаш буттуш волу стагера ямартло хуьлу бохург хир ду аьлла хетало.

Тешам боцу стаг гуьйренан де санна ву. Гуьйренан дийнах хинца малх кхетта хилахь, оцу минотех догга хила а мега, иштта мот, тьех, маршах... Цо вовхан а, шелван а мега хьо, иштта тгадон а, вакьон а. Иштта хуьа хила тарло тешам боцу стагера а. Тька кхермениг хун хуьлу цахаар ду. Тешам боцу стагера хуьна хун хир ду ца хаьа. Хьо даима вулавелла лан везаш ву цуьнгара хила тарлуш долучунна. Тька иштта цунна кечвелла лачул а, хуьо цунна генавалар а, хуьайна и генахь латгор гюлахь ду. Вай хинца ма-аллара, аьпаш буттуш волу стаг (шех тешам боцуш волу стаг ву-кх иза) лаа дахервина ма вац шех Мухаммад Пайхамара (Делера салам-маршалла хуьлда цунна).

Адамех хуьлуш синмехаллаш ю: гиллакх, оьздангалла, яхь, эхь... Кхин дуккха ю уьш. Царна юкьехь ю иштта «Тешам» боцу синмехалла а. И вай хинца ягарийна йолу синмехаллаш адамех ца хилча, оцу адамца йолу юкьаметтигахь дика ца хилахь а, хада ца хета. Амма оцу стагехь тешам бацахь, цуьнца юкьаметтиг ца еза цхьанна а. Кхузахь, «юкьаметтиг» бохург хун ду хуьна аьлча, цуьнца гиллакх цадар ду. Пекхача, цуьнга хьо-со а олу, вист а хуьлу, пхьохане хууш а нисло цуьнца, амма и волчохь дош а лардо, цунах шен бую а ларбо. Вай хинца ма-аллара,

гуллакх-м муххале а ца догу цуьнца цхьана а кепара. Цуьнца юкьара гиллакх долор бохург –м дийца а ца оьшу. Ур-атгалла цунах мотт а, бую а тешош а, тешон йиш йолуш а ца хилча, гуллакх хун аьлла догуш ду цуьнца... Цуьнца цхьана а кепара гиллакх догийла яц. «Шех тешам боццу стагаца гиллакх муха догуш ду? Вордана тьеха сема ца хилча, дла муха вахалур ву?» («Как можно имет дело с человеком, которому нельзя доверять? Если в повозке нет оси, как можно в ней ездить?»), – аьлла, Китайн юкьачу философа Конфуций.

Вай хинца дийцинарг шена тедобьгча, шеца цьха а гиллакх ца догуш, оцуцл мах боцуш стаг ву шех тешам боцуш волу стаг. Шен цьха а мах боцуш, шеца цхьаннан а гиллакх а ца догуш, ваха а хала хир ду стагана шен ойланца а, иштта балхаца-некьаца а, нагахь санна, цунна и болх-некь нислахь а. Цхьанна а хуманна атта юкьа вуьтур вац иза, цунах хумма а тешор дац.

Адамашца юкьаметтиг йоцуш вахалойла дац аьлла хета. Тька цунах кхеташ хилча, стага шех тешам бойур бацара аьлла оила а хуьлу. Хунда аьлча, вай лакхакх ма-аллара, юкьараллехь тешам боцу стаг емалво, цуьнца гиллакх а ца догуш. Тька иза цунна шена эшам бу. Паккха, ахь дика оила йича, шех тешам боцу стаг-ювдал стаг ву. Хунда аьлча, шех тешам байина, юкьаметтигахь йохор бахьана долуш, ша цхьалха вуьсу иза.

Илхан-Юьртарчу Хьабжас аьлла боху: «Бусулба ши стаг, ши кьубг санна ву, во-вшлийн цхамма цьхаь цандеш долуш...». Кхузахь, Хьабжин и дешнаш динехь дикачунна тленисвеш бохучу маьнехь делач а, вуьшта, вайн юкьараллехь а догуш ду. Хунда аьлча, адамаш вовшийн Гюртораш йолуш меттиганш дукха нисло.

Цхьаволчунна ша цьхаь левина, цуьнгара цьхаь якькхича, и хума шен даер яц моьтту. Тька и хума синха дладолу. Цунна юха а нахаца юкьаметтиг оьшу. Амма и юкьаметтиг и ца везацо бен ца ледайо цуьнца. Хунда аьлча, цо шех тешам байина.

Тешам болуш хилар сица хуьлуш делач а, шехахь и ца хилча, и ларбан гиртина а, шехахь хилар, амма шен леларехь харионца, ямартлоцна хуьлу. Ишттануш ши юьхь йолуш ву оьлу. Шен сица тешам болчух аьлча, цуьнан мотт, лелар цхьана кепара хуьлу. Ишттаниг шех

Иштта ду иза. Цька хьох тешам балахь, кхин юха хьалха хилла тешам ца хуьлу хьох. Цундела, мелла а шех тешам бовр болу хума ца далийта хьажавеза. И мел кезиг делач а, тешамца доьзна долу хума экаме ду.

Тешам ангали санна хума ю: ахь лерина ца лелийна, жимма цунах онда хума хьакхалахь, экха и, амма, ондачу метте чоьла оьхакхетгахь-м, эзар даьха хуьлийн духу иза. Иштта бу тешам а: цхьакезиг а хьайх тешам бойу хума ахь далийтахь, юха хьалхахь тешам ца хуьлу хьох. Мел делач а, томмагга (айп) дуьсу хуьна тьехь. Сих-сиха хумана атта хуьла ахь хьайх ишттаниг далийтинехь, «Хьалха а висира и, воьгур а вуй-те и, хьалха а нис ца делира цуьнан и, хинца а гиллакх хир дуй-те и цуьнчух, хьалха а ца дира цо и, хинца а дийр дуй-те цо и»... «Хьалха а...», – бохуш, цька цо шех тешам байар бахьана долуш, шеко кхоллаца стагахь (буьзцине тешам бац-кх цунах хинца а). Масийтгаза шех и тайпана галат даьлчлуш кхин а чоьла тешам ца хуьлу. Тька даима а ишттанаш шегара дуй-йолуш хилча-м, тешам биса а ца буюсу. «Цо бохура и?! Паккха и бакь дац хуьна! Дьаваккха дла, и-м воьгур вацара, дьаваккхача дла цо-м дийр дацара и», – бохуш, цо аьларг тергал а ца до. Ма-дарра аьлча, цо аьларг цхьана чоьта ца хета. Духьхьара «Хьалха а висира и, воьгур вуй-те и, хьалха а ца дира цо и, хинца а дийр дуй-те цо и...», – бохуш хилларг, хинца «Дьаваккха...», – бохуш, вай хинца ма-аллара, и цхьана чоьта ца лоруш ду. Иштта хуьлу шех болу тешам ца ларбича. Хинца вай дий-цинчун оила йича, сий доьзар бохучу хуманна тле а доьду иза. Хунда аьлча, цо дуйьцур цхьана а чоьта лоруш ца хилар-оцу стеган сий цахилар ду. Паккха ма чоьла мехала хума хуьлу-кх тешам бохург.

Шех тешам байинчу стеган хьал шеконехь хуьлу. Ишттану стага дош деллехь а, цунах а ца теша, цуьнан дош бакьчал а тле ца лоруш. Дош –м хунда дуйьцу ахь, цуьнан дуйнах а ца теша. Вайн халкьан кича ду: «Дош-дош дацахь, дуй-дуй бац», – олуш. Халкьалха оьлуш сьхьаданна хума чоьла аьлла, доккха эделларг долуш хуьлу. Кхузахь юха а цоьл и штта хилар билгал а долу. Хунда аьлча, вайн заманахь а тешам боццу нахера и тайпана хуманаш хийлазаза дуйьлуш хуьлу.

Дашца тешам хилар, цахилар хьахон даьккхича, тешам дашца болчул а совнаха кхин а хуьлу: иза шен сица болу тешам бо. (Дашца а, сица а аьлла, вай и кьастор хун ду хуьна аьлча, цхьаверг маттхь бакьдерг а долуш, амма шен леларехь харионца, ямартлоцна хуьлу). Ишттануш ши юьхь йолуш ву оьлу. Шен сица тешам болчух аьлча, цуьнан мотт, лелар цхьана кепара хуьлу. Ишттаниг шех

хуьа а тешон хьакь волуш хуьлу. Ишттану дош ца деллехь а, цуьнгара ямартло ца йолу, цуьнца даима а тешам хуьлу. Ишттачуьнгара дош даккха оьшуш а ца хуьлу я цо дош дала оьшуш а... Ишттачуьнгахь «Тешам» боцу синмехалла шен сица йолуш ю.

Дош лардар чоьла хилла ду кьонахашна юкьехь. Дош-дош хилар-и стаг стаг хиларан билгалло ю. Дош-дош хилар, и стаг-стаг хилар билгалло хилар-и стаг, дош-дош цахилар-тлаккха и стаг-стаг цахиларан билгалло а хуьлу аьлла хета. Стеган дош-дош хилар а, стеган дош-дош цахилар а оцуцл доккха маьна шена чулоцуш тешам бойу хума ахь хьайх, хара дийцар дийца лаьса суна: Цхьана стагана ирхьолла кхизл йина хилла. И кхизл кхочуш ян танггалкха тле хьалаваккхича хилла и. Цунна и кхизл еш хьовса баькхича нах а хилла гонаха лаьтгаш. Оцу стагана тьабхьхьара дош ала бакьо елла хилла. «Шахь кхочуш дан дезаш цьха декхар дара сан, со дьавахийтахьара аш, со синха сайн и декхар кхочушдина, юха сьхавоьгур вара», – аьлла, ирхьолла кечвинчо. Кхелакхо-чо аьлла, «Хьо сьхаваллац хьайн меттана бухахь вита мила ву хьан», – аьлла. Паккха оцу стага моьхь тоьхна «Со ца вахана сьхаваллац шен меттана бухахь саца цьха а вуй шуна юкьахь», – аьлла. «Ша ву», – аьлла, цьхаь юкькьера сьхавалла хилла. Шен меттана танггалкха тле и стаг а меттина, ца вахана хилла и. Ша аьлчула хенал жимма тьабхьависина хилла вахнар. Ирхьолла кечвина лаьтгаш цуьнан меттана бухахь виснар а хилла. Хара ца воьгу морттуш, и шайн кхизл цунна тьехь кхочушьян бохуш кхелакхо а болуш, важа шен говр хьакхича сьхакьачина. Хара шен дош лардина, сьха а кьаьчча, кхуьнан меттана важа бухахь сеьна а хилча, кхелакхо цьаршиннан доьналлехь цеьвалла, аьлла: «Кхизл шоз-лаш эш хуьлуш яц, парглат вита и шив», – аьлла. Цо дийцарехь стеган дош – дош хилар гойту. Шен дош лардина, ша юха везаш вуйь волуш веллахь а, шен дош лардина цо. Иштта ду стеган дош-деллехь кхочуш деш. Ма дарра аьлча, тешам хилар ду иза. Оцу шен дашца болу тешам бахьана долуш, вен кечвинчу кхизлахь хьалха а ваьлла и стаг, иштта шен дашца болу тешам бахьана долуш, везаш вацахь а, турпалло санла вийца а висина иза. Иштта бен хуьлийла а дацара иза, шен дош лардеш, цо динарг кезиг хума дац. Вай лакхакх ма-аллара, вуйьр веллахь а, шен дош лардина цо, ша вадалар тур волушухь, ца ведда иза, Юьжаллел лакхара лерина цо дош, ма-дарра аьлча-тешам. Доккха хума ду шен дахар, тешам оза а оьзна, тешам беца а карийна, и тешам ларбар. Хунда аьлча, адамаш шен дахарал доккха хума дац. Вай дуйьцур дерриге а адамаш аьлла, ша тешна ца хилча, и юьхь, сий, тешам лоруш нах

хуьлу. Амма, уьш кезиг хуьлу. Шайш оцу дахарал а лакхара лоруш хуманаша кьонахий а бой, вай хинца бийцина кьонахий санна, даима баха буюсу уьш. И бохург дац кьонаха хила вала веза бохург. Делач а, и вай йийцина синмехаллаш дахарца цхьанна моьларе йохуш хилла вайн дайша.

Шен сица тешам болу стаг цена ву. Цуьнан ойланца тешнабехк, ямартло ца хуьлу. Ишттануш хума теша а до. Доккха ирс ду нах шех тешам хилар, наха шех хума тешош хилар. Хийла тешам болуш нах хуьлу вайн юкьараллехь, шайн хусаммах а, доьзал а доьзарг наха шайх тешош; Ша цхьанхьа вьдуш, догганаш дла а лой, «Ша ца валлац керта бьарг тухуш хилахьара шу, доьзале бьарг тохакьара аш», – олий, шайн хусам а, доьзал а перан луьналле до наха. Хинца кху статья тьехь ас хара дуйьцуш-м кезиг хума хетар ду хара статья йохуш лачунна. Цунна и иштта хетар долуш чоьла хаза а хета суна. Хунда аьлча, хлора а бохург санна вайн лула-кулахь иштта шен хусам, ков-керт, доьзал тешош, шен гиллакхе воьдуш лаш ву. Вайна доккха хума ца хета иза. Хунда аьлча, вай иштта лаш ду, вайна юкьахь дуккха а тешам боц, вай цунах девлла дац. Оцу тешам бохучух тилла дуккха а кьамнашлахь дуккха нах боц. Ишттану юкьараллашара нах вайн махка баьккича я вай перан махкахь нисделча, тешам, ларам, яхь, юьхь боху синмехаллаш вайгахь гича цеьбовлу уьш. Хунда аьлча, цаьргахь цхьана хенахь уьш хиллехь а, тахана дуккха Гельгелла. Тахана уьш сан цхьана доттагичо ма-аллара, «Хуьайна тлебгича болх» («Надейся только на себя»), – бохуш, цхьаннах дегайовхо а, тешам а боцуш лаш ву. Уьш вовлехь тешам цахилар цьхаца пера-дачашка хьожуш, керланашка хьожуш, цхьанца дийаршка ладоьгуш, цхьанца дийаршкьа цеьвалла, аьлла: «Кхизл шоз-лаш эш хуьлуш яц, парглат вита и шив», – аьлла. Цо дийцарехь стеган дош – дош хилар гойту. Шен дош лардина, ша юха везаш вуйь волуш веллахь а, шен дош лардина цо. Иштта ду стеган дош-деллехь кхочуш деш. Ма дарра аьлча, тешам хилар ду иза. Оцу шен дашца болу тешам бахьана долуш, вен кечвинчу кхизлахь хьалха а ваьлла и стаг, иштта шен дашца болу тешам бахьана долуш, везаш вацахь а, турпалло санла вийца а висина иза. Иштта бен хуьлийла а дацара иза, шен дош лардеш, цо динарг кезиг хума дац. Вай лакхакх ма-аллара, вуйьр веллахь а, шен дош лардина цо, ша вадалар тур волушухь, ца ведда иза, Юьжаллел лакхара лерина цо дош, ма-дарра аьлча-тешам. Доккха хума ду шен дахар, тешам оза а оьзна, тешам беца а карийна, и тешам ларбар. Хунда аьлча, адамаш шен дахарал доккха хума дац. Вай дуйьцур дерриге а адамаш аьлла, ша тешна ца хилча, и юьхь, сий, тешам лоруш нах

цунна хьайгахь цхьанхьа тешам гайтина, хьайга далуш хилахь, гиллакх дийр дуй а хайитина. Ахь гиллакх дийр долуш ца хилча, «Цо-м вахча а гиллакх дийр дацара суна, цуьнга-м аьлча а эрна дара», – аьлла, и хьо волчу воьгур а вацара. Иштта олуш а хеза вайна, шен дан Го-накьосталла а долуш, цхьанхьа и ца деш цхьамма гайтинехь: «Цо-м Го-накьосталла дийр дацара суна, цуьнга-м аьлча а эрна дара и, цига-м вахана а дан хуьна дацара», – бохуш. Цуьнан тешам бац хьох, ахь шена Го-накьосталла дийр ду аьлла. Вай хинца дийцинуьнца дуьсти-

ча, доккха хума ду хьох дегайовхо цахилар. Ма-дарра аьлча, тешам цахилар ду иза. Тька хьох дегайовхо цахилар-хьо кезиг хилар ду. «Хьох дегайовхо цахилар-хьо кезиг хилар ду», – бохург, – хьан мах лараш боцур ду. Тешам хиларо оцу стеган мах хьалахобокхуш хиларе терре, тешам цахиларо оцу стеган мах оьха а боцкху. Тька мах боцу хума, цхьанна а оьшуш ца хуьлу.

Тешам боцуш волу стаг, пхьоханар буюкь берзийна а валале стагана тьабхьашха дош долуш а хуьлу: сакхаш дуйьцу цо, шех тешна дийцинарг ца дуьту цо кьайлахь. Иза-м хунда дуйьцу ахь, цуьнца шен мел гергарло делач а, цьха жимма шена цуьнгара цаговриг ма даьлланехь, тьехь доьур а куьлу цо стагана (Мотт гуйлу цуьнан беха). Цо и шайга дуйьцурча на а хаа деза кьона шайна а цо ишттаниг дуйьцур дуй. Олуш а ма ду: «Нахана тьабхьашха луьш и веллахь, кьона хуьайна тьабхьашха а и луьйр вуй хаалахь». Тешам боцу стаг иштта ву, иштта везаш а ву.

Тешам боцу стаг-келонна хуьна ямарт стаг ву. Цо ямартло хуьна а йо. Мичча хенахь цо тешнабехк бан мега хуьна. Ишттачуьнгара тешнабехкна ма дуйьцурча веза. Цуьнгара тешнабехк хилахь, цеьвийла а ца оьшу. Тешам боццу стагера тешнабехк хуьлуш хуьлу. Цо цька мацца лехаво, аьшнашво, лавазо, чачхаво... Ма-дарра аьлча, цька мацца а хуьна буюкь тьехьашха шен тешнабехк, ямартло ца еш ца ла иза. Тька иза ирча хума ду.

Вайн баккхийчара бер дук-ха жима долуш дуйьна тешаме хила ламадо. «Нехан хуманна тле ма кховдаллахь, нехан хума дайиталахь», – бохуш, хьехарш дош царя бер шег дуйьцур сьхалоцучу даьлчакьана ду-

ьйна. Тхан нанас дуйьцур: «...Жима яра со... Школера цайоглуш, охьадоьжна кехатан кхо сом ачча а карийна, иза а эьна цаеанера со... «И мичара даьла хуьна?» – хьаьтира соьга тхан нанас. «Ас сайна карийна», – элира. «Йоло айьха сьхьаьзначу синха охьадиллал и, кхин ма эьцалахь иштта хума сьха, хьан куьй-гаш охьаьгар ду хуьна», – элира соьга. Ас синха юха а яхана, дан аьха сьхьаьзначу охьадиллира и ачча».

«Айьха сьхьаьзначу охьадиллалахь и», – аьлла ца лаш, «Хьан куьйгаш охьаьгар ду

хуьна», – аьлла, кхерам тесна цо цунна. Оцуцл доккха кхерам тоьшуш Хунда аьлла цуьнга и нанас? Дера аьлла, тешам бохург мел доккха хума ду охьаьгар и, жима йолуш дуйьна иза нехан хуманаш ларьялийта а. Цуьнгахь халххе дуйьна тешам кхон а, тешам кхолла а гиртина бер.

Оцу беро цигахь лачкхийна а дац и ачча, ша жима хиларе терра, шена новкьахь карийча, сьхьаьзна. Амма, цхьаннан доьжна ачча хила тарло иза. Тька неха хума-неха ю. Жима долуш дуйьна берана нехан хойит неха дуй хайтар ду цо гойтург. Тька нехачунна тле цахковдар, цунах ларларал-шегахь тешам хилар ду. Тька суна цигахь гуш дерг-бер жима долуш дуйьна тешамца хьалакхир ду. И тайпа меттигахь йийца кхин а ю вайн дахарехь. Делач а, цунах тоам бина, цу тьехь дерзон лаьса суна.

Мухаммад Пайхамар (Делера салам-маршалла хуьлда цунна) шег пайхамаралла доссале хьалха а чоьла тешаме хилла боху, Маккийчару хьалдолчу наха шайн бахамаш и волчу дла цо тешнабехк бан мега хуьна. Ишттачуьнгара тешнабехкна ма дуйьцурча веза. Цуьнгара тешнабехк хилахь, цеьвийла а ца оьшу. Тешам боццу стагера тешнабехк хуьлуш хуьлу. Цо цька мацца лехаво, аьшнашво, лавазо, чачхаво... Ма-дарра аьлча, цька мацца а хуьна буюкь тьехьашха шен тешнабехк, ямартло ца еш ца ла иза. Тька иза ирча хума ду.

Вайн баккхийчара бер дук-ха жима долуш дуйьна тешаме хила ламадо. «Нехан хуманна тле ма кховдаллахь, нехан хума дайиталахь», – бохуш, хьехарш дош царя бер шег дуйьцур сьхалоцучу даьлчакьана ду-

КХЕТОШ-КХИОР

БЕРТАХЪ ВЕЖАРИЙ

Ахьмадан кхо клант вара: «Хьамзат, Хьасайн, Хьусайн. Ша кхалхале хьалха воккхак волчу шен шина клантана – Хьамзатана а, Хьасайна а ценош дан, зударий бало, бовваккхина, охьахао кхира иза. Цехьхана лазаро лацарна жимах волчу Хьусайна зуда яло ца ларийра. Делак а воккхак волчу шина вашас тесна ца вуьтура Хьусайн. Юкьхак лелаш латта дара церан. Цьхьана, бертахъ, вовшаша йохь а буйлуш, оцу лаятта тьехъ кIа а, хьаьжIаш, хьаййора цара. Сарралц болх бина чубирзича, цька Хьамзат волчу доьзалехъ, юха Хьасан волчу доьзалехъ церан хIусамнаноша пхьор кечдора вежаршна.

Ийна вер вац иза. Вайн да дийна велахьара цо вуьтур вацара иза зуда ца ялош. Цо деш хилларг дан деза вайшимма а. Вайшинан декхар ду иза... Цу тьехъ барт хилира цу шиннан. Ялта чудерзийна делира. И чохъ долу сайра кхаа вешин бошмийн шунашна юкькье дIахIоттийра. Нийсса кхо дакъа деш дIасадийкьира вежарша шашъ чудерзийна ялта. Цьхьана буййсанна шен вежарий дIабийшина хир бу аьлла хеттачу хенахъ аравелира Хьамзат. Шайн сайри тIе вахара иза. Шен декъа тIера ялта сьха а эцна Хьусайн декъе охьадоькхира: «ХIара ша цьхьа Iаш ву. Кьона а ву. Кьоналехъ оьшург дуккха а хуьлу», – аьлла. Хьамзат чувыхана дукха хан ялале сайри тIевера Хьасан. Шен воккхак волчу вашас диннарг деш, шен ялтех цьха дакъа жимах волчу вешина дIадоьттира.

Жаьла а, котам а дIатийначу хенахъ, шен воккхак волу ши ваша набаро тIехийна хирг хиларх тешна, вижинчуьра гIавгтина сайра болчу вахара Хьусайн а. Шена дIакъастийна долчу ялтий тIера сьхьэцна, шина вешин ялти тIе ялта доькхира цо: «Сан доьзал а бац, сан

юкьаметтиг! Цундела Дала царна шашъ лелочух беркат дора. Церан ялта а хьокьура, хIора а шарахъ, бахам а стамлора. Даьхний а дебара. Доьзалш ийманехъ а кхуьура. ...Шашъ барт бина махиллера, Хьамзата а, Хьасана а дикачу ценгера зуда ялийра шайн жимаха волчу вешина. Пул тIаьхьа кхин а тоеллехъ бен, хийца ца елира вежарийн юкьаметтиг. Сарралц хьанал кьа а хьокьгий, суьйранна доьзалш цьхьанхьа вовшах а кхетий, самукьадоккхуш, марзо оьцуш Iара. Лулахой а, юьртахой а хьокьгуш вежара кхо ваша. ХIора гуьйранна, ялта чудерзийна даьлча, хьалха а санна сайри тIе кьайлахъ некъаш дора вежарша, цунна церан цьхьанна а хIума а ца эшадора Дала. Ма хаза гIиллакх дара иза, шеца цархазманан мискьалазарраттал хIума а доцуш.

ХАТТАРШ А, ЖОЬПАШ А – ШАРИАТЦА

Кхоччучу барамехъ шен дегIана дола далуш воьчу стаге, цунна гIо а деш, ламаз эийгIа мегар дуй?

Мегар ду. ГIора доьчуьнга куьг а, ког а, юьхъ а юьлуш ламаз эийгIа, хьалха шен куьгаш цIан а дина, наьжжаз дуй а хьожуш. Цахъ цахилар бахьанехъ лийча аьтто бац шен, амма хи шортта ду. Ткьа хи долуш тема дан ца оьшу олу. Ламазна хIун дан деза ша: ламаз Iаддуйтур ша, я тема а дина дийр ду? Ишттачу меттехъ эьхьаза долу хIуманаш нехан межлисехъ лело аьтто цахиларна теманца шен лийчар дIадоьйур ду цо. Цу меттехъ хи лело тарлуш цахиларна, тема дина, шен ламаз дан бакьо йина. Амма шен цIа а веана, паргIатваьлча, оцу кепара дина долу ламазаш, хаза лийча а лийчина, доькхуш юхадийр ду цо.

Хьекьална эшна болчу цомгашчу нахана ламаз дар тIехъ дуй?

Ламазан дозалле хьаьжна, Делан Элчано (Делера салам-маршалла хуьлда цунна) аьлла: «Ламаз доза ду, бусалбанна а, керстанна а юкьхехъ». Нагахъ ламазехъ шу нисделла делахъ, кхийолу Iамал нислур ю шун, нагахъ ламазехъ шу нисделла дацахъ, кхийолу Iамал ял йоьцуш хир ю шун, аьлла вайн Элчано (Делера салам-маршалла хуьлда цунна). Иштта деза дуйшу ламаз, цьхьанна тIехъ дац ала адамийн ГIора кIезиг ду. И санна долу гIуллакх юьртан кьедано кьасто дезаш ду. Цуьнга ала деза, шайн цомгашверг мелла а тергалвина, цуьнан хьекьал зуйш, цьхьаца хаттарш а деш, оцу цомгаш волчунна хIумма а тоса а ца долуйтуш, цуьнан лазар мел генадаьлла ду билгалдаккхьара, аьлла. Ламаз тIера долуш долу белхаш хууш верг кьеда ву юьртахъ. Цундела а билгал а даьккхина дIаалар цу кьеданна тIехъ ду.

Ламаз эцар квартирехъ болчу нехан ванни чохъ хуьлу, цунах лаций алахьара.

Таро-аьтто хилча, цIанвала воьду а, лийча воьду а, ламаз эца воьду а меттигаш шашъ йолуш хилар ду оьздангалло лохьхуш дерг. Шариятан ахькамашкахъ, хьаштагI чохъ хилча, Кьурьаных йолу хIума ма йохийла аьлла. Ткьа ванни а, туалет а цьхьана хохьтина йолчохъ карахIат хуьлу. Оцу туалета тIе негIар тоьхча, цуьнан «туалет» боху цIе дIаяккхар ду и. ТIаккха шен ламаз оьшур ду цо. Иштта ас а эцна, наха а эцна. «Ма-товв ца хилча, ма-торру», – аьлла.

Юьртахъ, докьан ламаз а дина, стаг дIабоьллина пIерасканан буййсана, тIаккха пIераскан дийнахъ рузбанехъ, юха а хьенехана докьан ламаз до вай аьлча, докьа ламаз дийр дуй?

Иштта оха ца дина. Ткье итт шо хан ю вайн маьждигаш сьхьаделла долиьна, дуйхьара цьха маьждиг Жимачу-АтагIахъ сьха а доьлуш. ХIетахъ дуййна оцу юкькьехъ ву со. Iеламнаха барт бира, оцу юьртахъ белла болу нах, юьртан охIулгнахъ ламаз дой, дабухкуш, цунна юха докьан ламазаш маьждигехъ ца деш, дехьа-сехьа яртшакхъ кехат дохуьйгий, оцу яртшакхъ докьан ламазехъ кчачам беш. Оха иштта лелаш сьхьадена а хIума, тахана вай дIакхехьча, и некъ бакьоне хета суна, нийса хета суна.

Ламаз дечу хенахъ сужуде вахча, хьаж лаятгахъ кхеташ ца хилча, хIумма а дуй?

Хьан коьртан мас дегIан цьха дакъа ду, и духар лоруш дац. Ламазна тесна болчу кузана хьан мас юкькье нисьяларх, цо зен дийр дац. Амма бакьду, куй а, цуьнан коьртаца хьала-охьа лелаш йолу чалбанаш а, уш юкькьехъ долуш, хьаж охьакхеташ ца хилча, ламаз дац цуьнан, хьаж гуш хила деза. Масала, коьртара чалба сьхьаьстелла цуьнан, цьха меттиг лаятгахъ Iуьлуш йолуш, и хьалатаьлча а, охьатаьлча а, цу тIе хьаж кхетарх, ламаз духур дац цуьнан. Цундела шен коьртахъ соьур йолу хIума а тиллина, дан деза ламаз. Еха лаба йолу куй я шляпа коьртахъ йолуш, суждане воьдуш лаба латтана а, хьажна а юкькье нисьялца, ламаз хир дац цуьнан. Цундела ларвала веза. Зударийн хьал божарийн санна дац, церан, йовлакхца дIа а хуьлийна, цьха а мас хила ца еза гуш.

Хаттарина жоьпаш делла КЪКФО-н Iелимнехан кхетационан куйгалхочо Кадыров Хож-Ахьмад-Хьаьжас

ШИ ЙИША

Эвла юкькье ваханчуьра цIа веанчу дена шен хIусаман сонехъ хих юьзна дIахIоттийна гIуммагI а, цунна улле охьадиллина цIена тас а гира. Ши йоI яра цуьнан. Царахъ цьхамма дина дара иза. ЧIоIа хазахийтира цунна. Кхуьнга ламаз эийгIа хIоттийна дара и шивъ. Воккхавера да, шен йоIарий бакхий хуьлуш хиларх. «ХIинца-м накьостий хир бара сунана царахъ», оьйла йоIра цо.

Шега иза хатта дезара аьлла йоIана а ца хетара. Ша мел дукха гIуллакхаш дарх, мало йина, цьха а ламаз ца деш ца Iара иза. Амма цуьнан жимаха йолчу йишас, дас-нанас тидам ца бой хьича, ламаз юкьахдуйтура. Иштта дIабоьхура шераш. Ши йоI йоккха хилира. Цьхьана дийнахъ цаьрга безвзаш болу нах баькхира. Шашъ а, шайн тайпа-тукхам а доьзийтина, цара сьхьахайтира шайна кхеран цIенца гергарло дезаш хилар а, шайн клант кху кергара йоI езаш хилар а. Йоьлан цIе а яьккхира. Цара юьйцущ ерг йоккхаха йолу йиша-Дагман яра.

Яьккхина йоI дIаюхуьйгийла дац. Ойла ян кIезиг хан ло тхуна. Цьха-ши кIира даьлча, оха цьха жоп лур ду шуна. Илла а, билла а тахана жоп деза бохуш, вайга эрна кортош а ма лебайта, – элира дас. Давуда бохург дина, цунахъ лаяцна кхин кьамелаш ца деш, шайна хьалха хIоттийначу кчачанаш кхин куьг ца тухуш, дIабахара уш. Цьха-ши кIира даьлча юха догIур ду шашъ аьлла. Уш новкьа а баьхна чуванчу цийнадега хIусамнанас элира.

Хуур ду цунна... Шен нене ла а доьгIна, хьал долчу жимачу стаге маре ахара Хазман. Шераш дIабоьхура. Шина йишин доьзал болабелира. Цьхьана дийнахъ, чIоIа СА а гатделла, шен децIа еара Дагман, шен хIусамдеца цьхьана. ХIорш дIакхачча, Дагманан да а, нана а уьйгIахъ цьхьана хьина Iаш дара. ЙоIахъ бIаьрг кхетча хазахетта да, хьала а гIавгтина, цунна тIевера, нуц чувийгIа. Амма нана меттах ца елира. Шена тIеанчу йоIе: «Кьен хила а хилла хьо, кьелла лийр а ю хьо», – элира цо.

Шена хьоме хетта йоI кхин гучу а ца йолуш бакьдуйнена дIаьхара нана. Иза дIаьрзош, юхалург кIезиг ахча лаьхара ахъ аьлла, шега дехар дича Хазмана элира: «Вайн нана елла аьлла. Цунна хIумма а ца оьшу. Со бераш когахIитто дезаш ю. Дац сан хьуна а, цунна а дала ахча. Айхьа цьхьа лол тоха ахъ». Цо и лол тоха а туйхьира. Наха баркалла а бохуш, шен нана дIа а йоьллияра. Дагахъ а доцуш, кертахъ, арахъ лелолчух беркат хуьлуш, дахар тодала доладелира Дагманан. Уьстагий деба дуйладелира, жерчаша шишша Iахар беш. Воккхаха волу клант дена дика накьост хилла, юхке дIахIоттийра. Куьйгана говза вара иза. Цьхамма цька деш гинарг сьхьалоцура цо, цIокьболато эчиг санна. Цунахъ юьртахъ, кIоштахъ вевзаш гIулботтархо, гишлошьярхо хилира. ХIинца шена ГIоьнна юхке ваьккхина шел жимаха волу ваша а вара цуьнан. Дала шен кьинхетам бинера Дагманан а, цуьнан доьзал а. Жимачохъ дуййна гIело хьегна йолу иза тахана екхаелла, йоккхаюьгий, хаддаза Далла хастам беш, шукра деш яра. Барт а, беркат а, ирс а дара доьзалехъ.

Ламаз ийцира цо, юха ламаз дийр. Далла хастам бира, шен доганехъ. Делак а, цо йоIаршка ца хьаттира гIуммагI а, тас а муьлхачо хIоттийна аш, аьлла. Цунна и кхин дIора маьIне а ца хийтира. Йоккхаверг тийна-таьIна, эсала, АллахIахъ кхобруш, диканиг дан лууш яра. Ткьа жимахверг коча яра. Цунна хIумма а доьтур хетара шена оьшучунна тIехъ дена-нахан харцдерг дийар, уш Iехор. Кест-кестта нислора йоккхаха йолчу йишас дина диканиг цо ша дина олуш. Стенна делак а, нана жимахверг дукхак эзара. Цунна луур а дора. Цуьнга леррина хьажа а хьожура. Цуьнгара даьлла гIалат тергал а ца дора, мага а могуьйтура.

Хьал-бахамна дукьаделла дацахъ а, тхайн йоI санна лоруш, кхоош, хьогуш, доладеш лелор яра оха Дагман, цунна хIумма а оьшуйтур дацара. Давуд, тхан дехарна дуйхьало ца еш, хьайн йоI яийтахьара ахъ тхан кланте. Иза цьха а вуон амал, гIиллакх долуш вацара, – дийхира захалонна баьккинчарахъ воккхачо. Ношбелла стом дитта тIера охьабожжа ца бусу. Тхо-м тхайн бешара стом ношбалза бу, йоI хIинца а а жима ю, кхьина ялаза ю бохуш, Iаш ма дара. Цуьнга

– Жоп ца луш дIа хIунда бахийти ахъ и нах. Цьха хаза хабар долуш ма-бара уьш, вайн йоI кхаба там бара-кха цара. – Дера бахийти и нах муьлш бу, хIун лелаш бу хьажа, вайн йоьлан дагахъ хIун ду хьажа, цунна хIун лаь хьажа. Иза ша ма-аллара хьажа а хьаьжйира. Луларчу юьртара баьккиннарш наха дика цIе йоккхуш карийра цунна. Бакьду, хьолан дай бацара уш. Вуйцущ волу жимаха жаIу хиллера, хьаналчу кьинхьегамца шена рицкъ докхуш. ХIара башка реза волуш гIуллакх дацара иза. Делак а... Ши кIира даьлча, шашъ ма-аллара, и нах юха а кхеран керта баькхира. ХIусамненан а, йоьлан а дагара хьича, шен йоI цаьрга дIаийгийтира дас. Шена хIумма а ца ийхийра Дагмана. Захалша беанчу томаха а, деллачу урдонахъ а, кIезиг хIума кхечира цунна. Амма цо летькамаш ца бира. Цунна гора шен дас ахча даккха гIерташ хьогуш долу кьа. Дагманна цунахъ кьахетара. Ша маре яхча мелла а хилла а цунна атта хир ду, ша цуьнан «кочара» ер ю аьлла хетара.

Халла цьха буййса а яьккхина, доьхначу дацга шен хьина Iаш дара. ЙоIахъ бIаьрг кхетча хазахетта да, хьала а гIавгтина, цунна тIевера, нуц чувийгIа. Амма нана меттах ца елира. Шена тIеанчу йоIе: «Кьен хила а хилла хьо, кьелла лийр а ю хьо», – элира цо. Халла цьха буййса а яьккхина, доьхначу дацга шен хьина Iаш дара. ЙоIахъ бIаьрг кхетча хазахетта да, хьала а гIавгтина, цунна тIевера, нуц чувийгIа. Амма нана меттах ца елира. Шена тIеанчу йоIе: «Кьен хила а хилла хьо, кьелла лийр а ю хьо», – элира цо.

Оцу хенахъ тидамза юьтура йоккхаха йолу йоI, цуо чохъ, ков-кертахъ деш долу гIуллакхаш. Иза хасторан метта, керл-керла гIуллакхаш тIедохура цунна. Цька а ца хоттура: «Хьо кладьеллий? Хьо гIельеллий?» – олий.

Хьаьжжина хIара аралийтарна бина кечам а бац. Шуьца а, бусалба муьлхачу стагаца а гергарло а, уьйр-марзо а езаш а ду тхо. И цьхьа ду. ШолгIа, аш цIе йохучу йоьлан дагахъ хIун ду хьовса а луур ду тхуна. Бежана санна кех а

Кестта захалонаш тIекхехьа долиьра жимаха йолчу йишина Хазманна а. Хьал-бахам болчу кегийрахошка бен дIабоьжуш а, ешаш а яцара иза. Нанас а кест-кестта хьехарш дора: «Вехаш волчубьга бен маре ма ГIолахъ. Кьечу хьан дега а еана ас хьокьгуш болу бала ца го хьуна. Хьан йиша, Iовдал, хIара ца гуш сана, кьечуьнга яха. ХIинца

Дадаев Сайд-Хьасан

Продолжается подписка на газету «Исламан зIаьнарш!»

Тридцать лет прошло с тех пор, как вышел первый номер религиозно-просветительской газеты «Исламан зIаьнарш». На ее страницах публикуются проповеди, газета рассказывает об основах религии Ислам, о жизни святых эвлия, о наших прекрасных обычаях и традициях... Также читатель может узнать о достойных, благородных поступках и жестах наших соотечественников. У каждого из нас есть возможность подружиться с этой газетой, задать редколлегии вопросы, посоветоваться, рассказать о наблевшем... Пишите в газету «Исламан зIаьнарш», подписывайтесь на газету «Исламан зIаьнарш»! Цена на подписку: на полугодие – 360 рублей, на год – 720 рублей.

Учредитель: Министерство Чеченской Республики по национальной политике, внешним связям, печати и информации

Адрес учредителя/издателя: 364060, г. Грозный, бульвар Дудаева, 8.

Куратор газеты Хож-Ахмад-Хаджи Кадыров
Сопроводитель газеты Масуд Заурбеков
Главный редактор Фарид Заурбеков

Адрес редакции: 364024, г. Грозный, ул. Н.А. Назарбаева, 92. Телефон: 8-928-088-85-50; E-mail: zori-islama@mail.ru; Индекс газеты: 54 928, Газета зарегистрирована в Управлении Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Чеченской Республике 1 декабря 2015 года. Регистрационное свидетельство ПИ № ТУ 20-00110.

Мнение редакции может не совпадать с мнением автора. Рукописи не рецензируются и не возвращаются. Газета выходит 2 раза в месяц на русском и чеченском языках. Свободная цена. Тираж – 3000 экз. Передано в печать: 29.07.2021 г. 15:00. Подписано в печать: 29.07.2021 г. 16:00. Заказ № _____ Газета отпечатана в типографии издательства ООО «Плаза». Адрес: 357748, г. Кисловодск, ул.Седлогорская, 161.